UNIVERSITY OF COPENHAGEN

Københavns Universitet

Fiskeriets økonomi 2013

fiskeforarbejdning

Nielsen, Rasmus

Publication date:
2013

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Nielsen, R., (2013). *Fiskeriets økonomi 2013: fiskeforarbejdning*, Nr. 030-0002/13-5480, 12 s., IFRO Udredning Nr. 2013/28

Download date: 11. okt.. 2026

INSTITUT FOR FØDEVARE- OG RESSOURCEØKONOMI
KØBENHAVNS UNIVERSITET

IFRO Udredning

Fiskeriets økonomi 2013: Fiskeforarbejdning

Rasmus Nielsen

2013 / 28

IFRO Udredning 2013 / 28

Fiskeriets økonomi 2013: Fiskeforarbejdning

Forfatter: Rasmus Nielsen

Udarbejdet i henhold til aftale mellem Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om myndighedsberedskab.

Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi
Københavns Universitet
Rolighedsvej 25
1958 Frederiksberg
www.ifro.ku.dk

Fiskeriet økonomi 2013: Fiskeforarbejdning

Formål

I denne udredning beskrives den økonomiske situation i fiskeforarbejdningsindustrien frem til 2012, herunder analyseres sektorens struktur, produktion og økonomi.

Data

Grundlaget for analysen er en række data indsamlet af Danmarks Statistik og viderebearbejdet af Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi. De primært anvendte datakilder er den generelle erhvervsstatistik, Regnskabsstatistikken og Industriens salg af varer.

Underbrancher

Analysen foretages på underbrancher, hvor de enkelte firmaer er placeret efter deres vareproduktion fordelt på arter og produktform. Grundlaget for underbrancheinddelingen er beskrevet i Fiskeriets Økonomi 2006.

1. Fiskeforarbejdningssektorens struktur

Danmarks Statistiks opdeler fiskeindustrien på 3 branchegrupper

Danmarks Statistik opdeler den danske fiskeindustri på tre branchegrupper efter firmaernes vareproduktion: ”Fiskehermetik-, fiskefars- og fiskefiletfabrikker”, ”Røgning og saltning af fisk m.v.” samt ”Fiskemelsfabrikker”. I forbindelse med analysearbejdet af den danske forarbejdningsindustri har Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi opdelt branchegrupperne yderligere. Underbrancheinddelingen er baseret på Industriens salg af varer fra 2008 til 2012, mens den økonomiske analyse er baseret på Regnskabsstatistikken for årene 2008 til 2010 opgjort af Danmarks Statistik.

Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi opdeler branchegrupperne efter art og produktform

Som det første kriterium for underbrancherne anvendes de fiskearter, som forarbejdes i de enkelte firmaer. Dernæst fordeles firmaerne efter produktformen af deres vareproduktion. Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi har anvendt samme principper for underbrancheinddelingen som i rapporterne Fiskeriets Økonomi 2006-2012, korrigeret for de muligheder eller begrænsninger nyere data giver:

- Torske- og fladfisk
- Sild og makrel
- Rejer og muslinger
- Laksefisk
- Blandet forarbejdning
- Fiskemel og -olie

Anvendelsen af artskriteriet er relevant, da de enkelte under-brancher har en høj andel af deres vareproduktion baseret på hovedarten, jf. tabel 1. De enkelte underbrancher fremstår som relativt specialiserede i forhold til de arter, som de forarbejder. For flere af underbrancherne udgør hovedartens andel op mod 80 % af den samlede vareproduktion. De mest specialiserede konsumunderbrancher ses at være ”Sild og makrel”, Rejer og muslinger” og ”Laksefisk”, som har en andel på henholdsvis 81 %, 76 % og 75 % af de respektive arter. Fiskemelsfabrikkernes opnår en andel på 100 %, da deres produkter udelukkende er baseret på industrifisk og fiskeaffald.

Tabel 1. Andel af vareproduktion baseret på fiskearter for underbrancher, 2012

Torske- og Fladfisk	Makrel	Sild	Rejer og muslinger	Lakse-fisk	Industrifisk og fiskeaffald	Andre arter	I alt
Torske- og fladfisk	**74**	0	0	4	4	0	18	100
Sild og makrel	1	**37**	**44**	0	12	2	4	100
Rejer og muslinger	2	0	0	**76**	15	0	7	100
Laksefisk	1	0	19	2	**75**	0	3	100
Blandet forarbejdning	9	2	20	11	15	0	43	100
Fiskemel og -olie	0	0	0	0	0	**100**	0	100

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Sammenholdes produktformen af varerne i de enkelte underbrancher, som er det andet kriterium for placeringen i underbrancher, er der også her en høj grad af specialisering. Flere af underbrancherne har således en stor andel af deres vareproduktion placeret i en enkelt produktgruppe, jf. tabel 2.

Tabel 2. Andel af vareproduktionen på produktformer for underbrancher, 2012

	Fersk filet	Frosset filet	Røget, saltet og tørret	Tilberedt og konserveret	I alt
Torske- og fladfisk	16	5	12	**67**	100
Sild og makrel	2	2	3	**93**	100
Rejer og muslinger	0	0	15	**85**	100
Laksefisk	**33**	2	**60**	5	100
Blandet forarbejdning	17	5	12	**67**	100
Fiskemel og –olie	0	0	0	**100**	100

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Den endelige opdeling af firmaer i den danske fiskeindustri på underbrancher for 200-2010 ser ud som vist i tabel 3.

Tabel 3. Antal firmaer og fuldtidsbeskæftigede

	Firmaer			Beskæftigede		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Torske- og fladfisk	13	14	10	853	602	542
Sild og makrel	18	16	14	746	593	518
Rejer og muslinger	9	11	13	202	188	421
Laksefisk	48	57	49	1.197	1.163	900
Blandet forarbejdning	25	21	24	685	760	520
Konsum i alt	**113**	**119**	**110**	**3.683**	**3.306**	**2.901**
Fiskemelsfabrikker	5	4	5	303	291	304
I alt	**118**	**123**	**115**	**3.986**	**3.597**	**3.205**

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Udviklingen i antallet af firmaer og fuldtidsbeskæftigede over perioden fra 2002 til 2010 viser, at der har været et betydeligt fald i antallet af fuldtidsbeskæftigede mens antallet af firmaer har været relativt konstant, som det fremgår af figur 1.

Figur 1. Udviklingen i antallet af firmaer og fuldtidsbeskæftigede

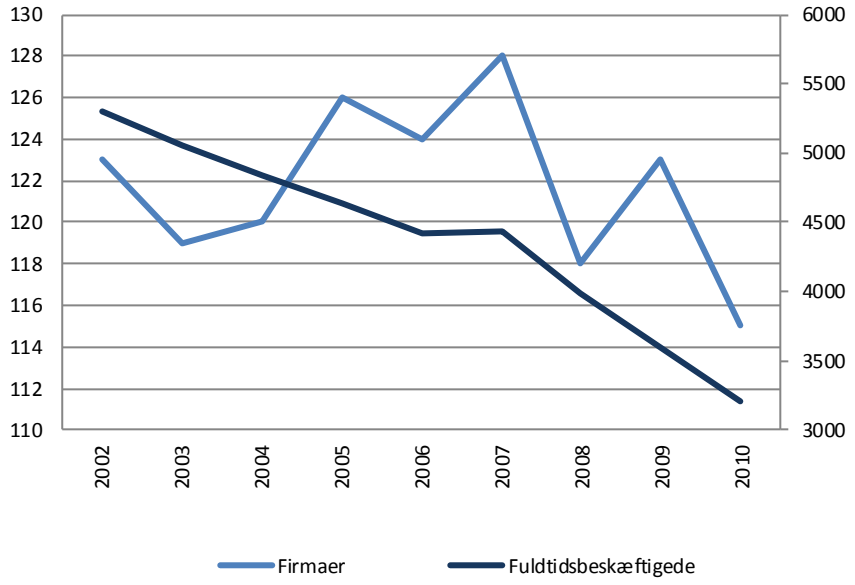

Kilde: Danmarks Statistik Regnskabs- og Erhvervsbeskæftigelsesstatistik.

Antallet af firmaer og fuldtidsbeskæftigede faldt

I 2010 var der 115 firmaer, hvilket var et fald på 8 virksomheder i forhold til 2002. Antallet af fuldtidsbeskæftigede i industrien faldt fra 5.302 i 2002 til 3.205 i 2010. Den gennemsnitlige størrelse på firmaerne målt ved antallet af fuldtidsbeskæftigede faldt fra 43 til 28 pr. firma, mens den samlede beskæftigelse udviste et fald på 40 % fra 2002 til 2010.

2. Historisk produktion og økonomi

I det følgende gennemgås fiskeforarbejdningssektorens produktion for årene 2008 til 2012 baseret på Industriens salg af varer fra Danmarks Statistik, mens økonomien alene præsenteres for årene 2008 til 2010, da nyere Regnskabsstatistik ikke eksisterer.

2.1 Produktion

Produktionen af de vigtigste anvendte fiskearter er angivet i tabel 4.

Tabel 3.	Produktion fordelt på anvendt fiskearter (tons)				
	2008	2009	2010	2011	2012
Laksefisk	36.430	33.129	30.164	32.297	35.610
Torskefisk	35.346	30.576	27.882	29.400	27.511
Rejer	13.571	12.903	13.535	12.380	16.283
Sild	65.789	56.090	52.141	37.665	41.995
Fladfisk	1.124	1.322	736	860	655
Makrel	14.068	16.988	14.299	14.647	12.195
Muslinger	4.399	3.858	5.036	5.008	4.446
Andre	48.761	39.476	29.590	27.478	17.468
Konsum i alt	**219.489**	**194.343**	**173.382**	**159.737**	**156.163**
Industrifisk	346.460	358.110	356.795	338.039	278.500
I alt	**565.949**	**552.453**	**530.176**	**497.775**	**434.663**

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Den totale produktion baseret på konsumfisk var i 2012 på 156.163 tons, hvilket er et fald på 2 % i forhold til 2011. Produktionen af fiskemel og olie var på 278.500 tons, svarende til et fald på 18 % fra 2011 til 2012.

Produktion af laks, rejer og sild steg i 2012

Produktionen af laksefisk, rejer og sild oplevede en mindre fremgang i produktionen fra 2011 til 2012. Rejeproduktionen oplevede den største relative fremgang på 32 %, mens den absolutte stigning var størst for sild med en fremgang på 4 tusind tons svarende til 11 %.

Produktionen af de øvrige arter faldt

Produktionen af øvrige arter oplevede en tilbagegang, hvor den mest markante var for andre arter, hvor produktionen faldt med 10 tusind tons svarende til at fald på 36 %. Produktionen af industrifisk faldt med 18 %, hvilket betød et samlet fald i produktionen fra 2011 til 2012 på 13 %.

Fra 2008 til 2012 faldt produktionen med 23 %

Set over hele perioden 2008 til 2012 er konsumproduktionen faldet med 29 %, mens produktionen af industrifisk er faldet med 20 %, hvilket samlet set gav en nedgang i produktionen på 23 %. Fordelt på enkelte arter oplevede kun rejeproduktionen en fremgang på 20 %, mens produktionen af alle øvrige arter faldt. Andre konsumarter oplevede den største tilbagegang med et fald på 64 %.

Produktionen er angivet på produktformer i tabel 5.

Tabel 4.	Produktion fordelt på produktformer (tons)				
	2008	2009	2010	2011	2012
Fersk filet	43.023	34.065	20.986	19.159	22.120
Frosset filet	14.297	9.006	8.744	9.007	7.582
Røget, saltet og tørret	28.578	25.427	24.126	27.898	28.161
Tilberedt og konserveret	133.591	125.846	119.526	103.672	98.300
Konsum i alt	**219.489**	**194.343**	**173.382**	**159.737**	**156.163**
Fiskemel og -olie	346.460	358.110	356.795	338.039	278.500
I alt	**565.949**	**552.453**	**530.176**	**497.775**	**434.663**

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Tilbagegang for alle produkter fra 2008 til 2012

Produktformerne fersk filet og røget oplevede en fremgang på henholdsvis 15 % og 1 %, mens produktionen af tilberedte og konserverede varer, frosset filet samt fiskemel og -olie faldt fra 2011 til 2012.

Over hele perioden 2008 til 2012 faldt produktionen af fersk og frosset filet med henholdsvis 49 % og 47 %, mens tilberedte- og konserverede produkter faldt med 26 %. Røgede produkter oplevede en mindre tilbagegang på 1 %. Set over hele perioden er forarbejdningsgraden øget en smule, idet andelen af mere forarbejdede varer i form af røgede og konkserverede produkter er steget fra 74 % til 81 % af den samlede konsumproduktion.

I tabel 6 vises produktionen fordelt på underbrancher.

Tabel 5. Produktion fordelt på underbrancher (tons)

	2008	2009	2010	2011	2012
Torske- og fladfisk	40.157	37.467	34.013	36.821	33.838
Sild og makrel	65.897	78.765	66.803	54.270	50.487
Rejer og muslinger	15.084	13.959	22.306	21.676	21.913
Laksefisk	54.721	36.256	28.012	29.879	33.021
Blandet forarbejdning	54.159	29.843	25.019	19.733	19.591
Konsum i alt	**230.019**	**196.290**	**176.153**	**162.380**	**158.849**
Fiskemelsfabrikker	335.930	356.163	354.024	335.396	275.814
I alt	**565.949**	**552.453**	**530.176**	**497.775**	**434.663**

Stigende produktion af "Laksefisk" og "Rejer og muslinger"

Produktionen steg i brancherne "Laksefisk" og "Rejer og muslinger", som de eneste, med henholdsvis 11 % og 1 % fra 2011 til 2012. De største fald for de øvrige brancher var for "Torske- og fladfisk" og "Sild og makrel" med henholdsvis 8 % og 7 %.

Set over hele perioden 2008 til 2012 har den eneste branche der har oplevet produktionsfremgang været "Rejer og muslinger" med 45 %, mens de øvrige brancher har haft en tilbagegang. De største fald er sket i brancherne "Laksefisk" og "Blandet forarbejdning" med henholdsvis 40 % og 64 %. Forklaringen skal findes i stigende konkurrence fra lande med lavere lønomkostninger i forarbejdningen, hvilket har medført udflytning af produktion fra Danmark til disse lande.

Fiskemelsfabrikkernes produktion er faldet med 18 %

Fiskemelsfabrikkernes produktion faldt fra 2011 til 2012 med 18 %, og set over hele perioden fra 2008 til 2012 er produktionen faldet tilsvarende med 18 %. Produktionen er normalt svingende fra år til år, blandt andet som følge af svingende tilførsler af tobis, brisling og sperling.

2.2 Bruttoindtægt

Bruttoindtægten består af salgsværdien af egen produktion, engrossalg, videresalg af produkter, forøgelse af varelagre, samt andre driftsindtægter.

Gennemsnitlige afsætningspriser fordelt på arter

Produktionsværdien bestemmes af produktionen, samt af udvikling i afsætningspriserne. I tabel 7 er udviklingen i de gennemsnitlige afsætningspriser fordelt på fiskearter vist.

Tabel 6.	Gennemsnitlig afsætningspris fordelt på anvendt fiskeart (kr./kg)				
	2008	2009	2010	2011	2012
Laksefisk	53,67	55,95	62,24	59,35	51.40
Torskefisk	38,17	34,63	33,88	33,76	32.99
Rejer	47,91	46,41	49,08	56,55	66.96
Sild	13,10	13,17	13,08	17,79	25.33
Fladfisk	81,09	67,94	93,72	87,88	94.59
Makrel	33,21	28,67	32,47	34,55	41.24
Muslinger	21,15	24,64	23,06	32,31	24.46
Andre	31,84	37,21	44,37	48,73	41.00
Gennemsnit konsum	**31,99**	**32,88**	**35,36**	**39,83**	**40.22**
Industrifisk	5,94	6,15	7,83	8,60	9.23
Gennemsnit	**16,04**	**15,56**	**16,83**	**18,62**	**20.36**

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

I tabel 8 er den gennemsnitlige afsætningspris for de forskellige produktformer vist.

Tabel 7.	Gennemsnitlig afsætningspris fordelt på produktformer (kr./kg)				
	2008	2009	2010	2011	2012
Fersk filet	24,52	27,77	34,30	40,70	41.09
Frosset filet	20,02	31,52	42,74	33,20	22.28
Røget, saltet og tørret	59,30	57,50	59,22	59,02	53.70
Tilberedt og konserveret	29,83	29,39	30,19	35,08	37.55
Konsum i alt	**31,99**	**32,88**	**35,36**	**39,83**	**40.22**
Fiskemel og –olie	5,94	6,15	7,83	8,60	9,23
I alt	**16,04**	**15,56**	**16,83**	**18,62**	**20,36**

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Produktionsværdi på fiskeart og produktform

På grundlag af produktionen og afsætningspriserne fremkommer produktionsværdien. Produktionsværdierne fordelt på henholdsvis fiskearter og produktformer er vist i tabel 9 og 10.

Tabel 8.	Produktionsværdi fordelt på anvendt art (mio. kr.)				
	2008	2009	2010	2011	2012
Laksefisk	1.955	1.854	1.878	1.917	1.830
Torskefisk	1.349	1.059	945	992	908
Rejer	650	599	664	700	1.090
Sild	862	739	682	670	1.064
Fladfisk	91	90	69	76	62
Makrel	467	487	464	506	503
Muslinger	93	95	116	162	109
Andre	1.553	1.469	1.313	1.339	716
Konsum i alt	**7.020**	**6.391**	**6.131**	**6.362**	**6.282**
Industrifisk	2.058	2.204	2.793	2.906	2.570
I alt	**9.079**	**8.594**	**8.924**	**9.268**	**8.852**

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Den totale produktionsværdi faldt med 4 % fra 2011 til 2012

Den samlede produktionsværdi af konsumfisk udgjorde 6,3 mia. kr. i 2012, hvilket var et fald på 80 mio. kr. svarende til 1 % i forhold til 2011. Produktionsværdien af industrifisk faldt med 336 mio. kr. svarende til 12 %. Den totale produktionsværdi faldt således med 416 mio. kr. svarende til 4 %.

Tabel 9.	Produktionsværdi delt på produktformer (mio. kr.)				
	2008	2009	2010	2011	2012
Fersk filet	1.055	946	720	780	909
Frosset filet	286	284	374	299	169
Røget, saltet og tørret	1.695	1.462	1.429	1.646	1.512
Tilberedt og konserveret	3.985	3.699	3.608	3.637	3.692
Konsum i alt	**7.020**	**6.391**	**6.131**	**6.362**	**6.282**
Fiskemel og -olie	2.058	2.204	2.793	2.906	2.570
I alt	**9.079**	**8.594**	**8.924**	**9.268**	**8.852**

Kilde: Baseret på Industriens salg af varer, Danmarks Statistik.

Tilbagegang i produktionsværdi for konsum produkter

Den samlede produktionsværdi faldt for produktformerne "Frosset filet" og "Røget", mens produktformerne "Fersk filet" og "tilberedte og konserverede" produkter oplevede en fremgang fra 2010 til 2011.

Værdien for fiskemel og olie faldt

Produktionsværdien af "Fiskemel og -olie" var i 2012 i alt 2,6 mia. kr., svarende til et fald på 12 %. Den faldende produktionsværdi skyldes et faldende fangstgrundlag især for arten Tobis.

I tabel 11 vises den totale bruttoindtægt for årene 2008 til 2010. Salg af egenproduktion svarer til produktionsværdien, mens salg af engrosvarer dækker salg af handelsvarer, samt salg af ikke forarbejdet fersk og frosset fisk.

Tabel 10.	Total bruttoindtægt (mio. kr.)		
	2008	2009	2010
Salg af egen produktion	9.079	8.594	8.824
Engrossalg	3.320	2.560	3.783
Forøgelse af varelagre	-246	-480	396
Andre driftsindtægter	346	254	243
I alt	**12.500**	**10.928**	**13.246**

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Bruttoindtægten i 2010 var 21 % højere end 2009

Den totale bruttoindtægt var i 2010 på 13,2 mia. kr., hvilket var 21 % eller 2.318 mio. kr. højere end i 2009. Fra 2008 til 2010 steg bruttoindtægten med 746 mio. kr., hvilket var en stigning på 6 %. Salget af egenproduktion faldt mens engrossalget steg fra 2008 til 2010.

Udviklingen i bruttoindtægten for de seks underbrancher er vist i tabel 12.

Bruttoindtægten steg for konsum og fiskemel

Bruttoindtægten steg i konsumindustrien med 1.145 mio. kr., svarende til 13 % fra 2009 til 2010, mens bruttoindtægten for fiskemelsfabrikkerne steg med 1.173 mio. kr. eller 56 %.

Tabel 11. Bruttoindtægt fordelt på brancher (mio. kr.)			
	2008	2009	2010
Torske- og fladfisk	1.695	1.416	2.544
Sild og makrel	1.487	1.551	1.527
Rejer og muslinger	947	824	2.490
Laksefisk	2.477	2.417	2.201
Blandet forarbejdning	3.732	2.626	1.217
Konsum i alt	**10.337**	**8.834**	**9.979**
Fiskemelsfabrikker	2.162	2.093	3.266
I alt	**12.500**	**10.928**	**13.246**

Kilde: Baseret på Danmarks Statistik Regnskabsstatistik.

Fremgang for "Torske- og fladfisk" og "Rejer og muslinger"

Ser man på udviklingen mellem 2009 og 2010 oplevede underbrancherne "Torske- og fladfisk" og "Rejer og muslinger" fremgang i bruttoindtægten, mens alle øvrige underbrancher oplevede en tilbagegang.

2.3 Driftsomkostninger

Driftsomkostningerne udgøres af indkøb af råvarer, indkøb af handelsvarer til direkte videresalg (engrossalg), energi og andre ordinære omkostninger. Driftsomkostningerne inkluderer således ikke omkostninger til aflønning af arbejdskraft og kapital.

De totale driftsomkostninger for forarbejdningsindustrien er angivet i tabel 13.

Tabel 12. Totale driftsomkostninger (mio. kr.)			
	2008	2009	2010
Køb af råvarer	6.970	6.137	7.641
Engrossalg	2.050	1.498	2.640
Energi	304	246	260
Andre ordinære udgifter	1.221	961	1.223
I alt	**10.544**	**8.842**	**11.764**

Totale driftsomkostninger steg fra 2009 til 2010

Driftsomkostninger var i 2010 på 11,8 mia. kr., hvilket svarer til en forøgelse på 33 % i forhold til 2009. De stigende udgifter skyldes at udgifterne til samtlige udgiftsposter steg mellem 2009 og 2010. Køb af råvare og engrossalg steg med henholdsvis 25 % og 76 %.

Udviklingen i de totale driftsomkostninger er angivet i tabel 14 for de 6 underbrancher

Tabel 13. Totale driftsomkostninger fordelt på brancher (mio. kr.)			
	2008	2009	2010
Torske- og fladfisk	1.566	1.290	2.280
Sild og makrel	1.170	1.182	1.205
Rejer og muslinger	642	471	2.058
Laksefisk	1.997	1.979	1.898
Blandet forarbejdning	3.422	2.334	960
Konsum i alt	**8.797**	**7.256**	**8.401**
Fiskemelsfabrikker	1.748	1.587	2.848
I alt	**10.544**	**8.842**	**11.249**

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Stigende driftsomkostninger for både konsum og fiskemelsfabrikker

Driftsomkostningerne steg for konsumindustrien med 1.145 mio. kr., svarende til 16 %, mens driftsomkostninger for fiskemelsfabrikkerne steg med 1.261 mio. kr. eller 79 % fra 2009 til 2010. Fra 2008 til 2010 faldt driftsomkostningerne for konsumindustrien med 396 mio. kr., mens driftsomkostningerne for fiskemelsfabrikkerne steg med 1.100 mio. kr.

2.4 Indtjening

Definition af indtjening

Fiskeforarbejdningssektorens indtjening er defineret som bruttoindtægten fratrukket alle driftsomkostninger (ekskl. aflønning af arbejdskraft og kapital). Indtjeningen belyser, hvor meget der er til aflønning af produktionsfaktorerne arbejdskraft og kapital. Indtjeningen for de seks underbrancher er angivet i tabel 15.

Tabel 14. Indtjening fordelt på brancher (mio. kr.)			
	2008	2009	2010
Torske- og fladfisk	129	126	264
Sild og makrel	317	369	322
Rejer og muslinger	305	353	432
Laksefisk	480	438	303
Blandet forarbejdning	309	292	258
Konsum i alt	**1.541**	**1.579**	**1.578**
Fiskemelsfabrikker	415	507	419
I alt	**1.955**	**2.086**	**1.997**

Kilde: Baseret på Danmarks Statistik Regnskabsstatistik.

Indtjening i konsumindustrien uændret

Den totale indtjening i konsumindustrien var på 1,6 mia. kr., hvilket var 1 mio. kr. lavere end i 2009. I forhold til 2008 steg indtjeningen med 37 mio. kr., svarende til 2 %.

Fiskemelsfabrikkernes indtjening faldt 88 mio. kr.

Indtjeningen i fiskemelsfabrikkerne faldt med 88 mio. kr., svarende til 17 % i forhold til 2009. I forhold til 2007 steg indtjeningen med 4 mio. kr.

2.5 Arbejdskraftaflønning

Definition af arbejdskraftaflønning

I industriens arbejdskraftaflønning indgår omkostninger til lønninger, gager, pensioner og social sikring. Arbejdskraftaflønningen fremgår af tabel 16.

Aflønning af arbejdskraften i konsumindustrien var 1,1 mia. kr. i 2010, hvilket var en stigning på 14 mio. kr. i forhold til 2009. Arbejdskraftaflønningen var i fiskemelsfabrikkerne på 177 mio. kr. i 2010, svarende til et fald på 55 mio. kr. i forhold til 2009.

Tabel 15. Omkostninger til aflønning af arbejdskraft fordelt på brancher (mio. kr.)

	2008	2009	2010
Torske- og fladfisk	178	174	243
Sild og makrel	238	253	219
Rejer og muslinger	109	107	196
Laksefisk	383	318	265
Blandet forarbejdning	263	232	176
Konsum i alt	**1.171**	**1.085**	**1.099**
Fiskemelsfabrikker	246	232	177
I alt	**1.417**	**1.316**	**1.276**

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Aflønning faldt fra 2009 til 2010

Fra 2009 til 2010 faldt aflønning af arbejdskraften med 40 mio. kr., mens den siden 2008 er faldet med 141 mio. kr. eller 10 %.

2.6 Kapitalaflønning

Definition af kapitalaflønning

Trækkes aflønningen af arbejdskraft fra indtjeningen fås, hvad der er tilbage til aflønning af kapitalapparatet. Kapitalaflønningen kan måles med og uden afskrivninger. Bruttooverskuddet er defineret som indtjening fradraget aflønning af arbejdskraft, mens der i nettooverskuddet herudover er fradraget afskrivninger. Bruttooverskuddet angiver således, hvad der er tilbage til aflønning af kapital og dækning af afskrivninger, hvor nettooverskuddet alene angiver, hvad der er tilbage til kapitalaflønning.

Bruttooverskuddet fordelt på brancher er vist i tabel 17.

Tabel 16. Bruttooverskud fordelt på brancher (mio. kr.)

	2008	2009	2010
Torske- og fladfisk	-49	-49	21
Sild og makrel	79	116	103
Rejer og muslinger	197	246	236
Laksefisk	97	120	38
Blandet forarbejdning	46	60	82
Konsum i alt	**370**	**494**	**480**
Fiskemelsfabrikker	169	275	241
I alt	**539**	**769**	**721**

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Faldende bruttooverskud

Bruttooverskuddet udgjorde 480 mio. kr. i konsumindustrien, svarende til et fald på 14 mio. kr. i forhold til 2009. Fiskemelsfabrikkernes bruttooverskud faldt med 34 mio. kr. Samlet set faldt bruttooverskuddet med 48 mio. kr., svarende til 6 % fra 2009 til 2010.

Afskrivninger

De samlede afskrivninger omfatter både afskrivninger og nedskrivninger på materielle og immaterielle aktiver.

Nettooverskud

Fradrages afskrivninger fra bruttooverskuddet opnås nettooverskuddet, det vil sige, hvad der er tilbage alene til aflønning af kapitalen. Dette fremgår af tabel 18 fordelt på underbrancher.

Tabel 17. Nettooverskud fordelt på brancher (mio. kr.)

	2008	2009	2010
Torske- og fladfisk	-80	-69	2
Sild og makrel	16	51	53
Rejer og muslinger	172	217	195
Laksefisk	47	70	1
Blandet forarbejdning	-7	16	51
Konsum i alt	**149**	**286**	**302**
Fiskemelsfabrikker	85	192	182
I alt	**234**	**479**	**484**

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Nettooverskuddet steg til 484 mio. kr.

Nettooverskuddet var i 2010 på 302 mio. kr. for konsumindustrien, svarende til en forøgelse på 16 mio. kr. i forhold til 2009. Fiskemelsfabrikkernes bruttooverskud faldt med 10 mio. kr. Samlet set steg nettooverskuddet med 5 mio. kr. fra 2009 til 2010 og var således i 2010 på 484 mio. kr. Set over hele perioden 2008 til 2010 steg nettooverskuddet med 250 mio. kr.

2.7 Rentabilitet

Rentabiliteten vurderes ved at betragte nettooverskuddet i forhold til kapitalapparatets størrelse. Kapitalapparatet omfatter alle anlægsaktiver. Rentabiliteten fordelt på brancher er vist i tabel 19.

Tabel 18. Rentabilitet fordelt på brancher (%)

	2008	2009	2010
Torske- og fladfisk	-26	-22	0
Sild og makrel	2	7	10
Rejer og muslinger	57	66	18
Laksefisk	11	14	0
Blandet forarbejdning	-1	2	18
Konsum i alt	**5**	**10**	**11**
Fiskemelsfabrikker	16	40	63
I alt	**7**	**14**	**16**

Kilde: Baseret på Danmarks Statistiks Regnskabsstatistik.

Rentabilitet på mindst 7 % nødvendig

Den beregnede indikator for rentabiliteten inden for fiskeforarbejdning kan anvendes til vurdering af den økonomiske situation i sektoren. I vurderingen anses en alternativ forrentning på 7 % p.a. at være rimelig på lang sigt, baseret på det generelle renteniveau. Rentabiliteten i fiske-

forarbejdning skal således være større end 7 %, såfremt der skal være interesse for at investere i forarbejdningsindustrien frem for andre sektorer og kun derved kan en konsolidering og fornyelse sikres.

Nul rentabilitet for "Laksefisk" og "Torsk og fladfisk"

Rentabiliteten for underbranchen "Torsk- og fladfisk" er nul. Branchen "Torsk- og fladfisk" har tidligere oplevet negativ forrentning over flere år, men ser nu ud til at være på rette vej. For underbranchen "Laksefisk" gælder det, at den tidligere har haft en relativ høj rentabilitet, men den høje pris på laks i 2010 har reduceret rentabiliteten til nul. For underbranchen "Rejer og muslinger" gælder det også, at de har haft en højere rentabilitet end den alternative forrentning, men denne er nu reduceret til et mere normalt niveau.

Rentabilitet i konsumindustrien på 11 %

Rentabiliteten for konsumindustrien var på 11 % i 2010, hvilket var en stigning på 1 procentpoint i forhold til 2009, og en forbedring på 9 procentpoint i forhold til 2008.

Rentabilitet i fiskemelsfabrikkerne på 63 %

Rentabiliteten for fiskemelsfabrikkerne var på 63 % i 2010, hvilket var en stigning på hele 23 procentpoint i forhold til 2009, og 47 procentpoint i forhold til 2008.

Samlet set opnåede fiskeindustrien en rentabilitet på 16 %, hvilket var en stigning på 2 procentpoint i forhold til 2009 og 9 procentpoint i forhold til 2008.

2.8 Anvendelse af data på EU-plan

Fødevareøkonomisk Instituts analyse af fiskeindustrien tager, som tidligere nævnt, udgangspunkt i de anvendte principper for underbrancheinddeling, som er beskrevet i Fiskeriets Økonomi 2006. Den oprindelige underbrancheinddeling er korrigeret for de muligheder eller begrænsninger nyere data giver, samt de diskretionshensyn som er gældende for individdata i Danmarks Statistik.

I udarbejdelsen er der lagt vægt på, at indsamlingen af data sker i overensstemmelse med de vedtagne forordninger om indsamling af økonomiske data[1] på EU-plan. Dette gør det muligt at anvende de aggregerede data i forbindelse med udarbejdelsen af den årlige økonomiske rapport til EU vedrørende den danske fiskeindustri.

Arbejdet ledes af EU-Kommissionens rådgivende videnskabelige komite (STECF) og de årlige rapporter kan findes på STECF's hjemmeside[2].

EU-rapporten beskriver de enkelte medlemslandes fiskeindustri og de væsentligste ændringer fra 2006-2009.

[1] Rådets forordning (EF) Nr. 1543/2000 af 29. juni 2000 EØF-Tidende nr. L 176/1 og Kommissions forordning (EF) Nr. 1639/2001 af 25. juli 2001 EØF-Tidende nr. L 222/53.
[2] https://stecf.jrc.ec.europa.eu